Built environment with ramps/lifts for easy access to classrooms.

Divyangjan friendly washrooms

Provision for enquiry and information : Human assistance, reader, scribe, soft copies of reading material, screen reading

University circulars for the same attached.

||अंतरी पेटवू ज्ञाज्योत||

उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

NORTH MAHARASHTRA UNIVERSITY, JALGAON

P.B.No.: 80, UMAVINAGAR, JALGAON-425 001 (M.S.)

(परीक्षा विभाग)

B-(2.88)
NAAC REACCREDITED

EPABX : (0257) 2257301 -28
Fax No. : (0257) 2258403 - 407
Gram : "UTTAMVIDYA"
Web Site : www.nmu.ac.in

दृष्टीहिन, अल्पदृष्टी आणि अस्थिव्यंग,सेलेब्रल पालसीने बाधीत झालेल्या व्यक्तीस त्यांच्या मागणी प्रमाणे परीक्षेसाठी लेखनिक पुरविण्याबाबत.

परीपत्रक क्र. ०२ /२०१३

आपले लक्ष विद्यापीठाचे पत्र क्र. (१) उमवि/९३/७-अ/६०४८ दि. २०.१२.१९९३ (२) परिपत्रक क्र. ४६/९६ जा.क्र. उमवि/९६/७-अ/व्यप-५६/१७८२ दिनांक ०४.०४.१९९६ (३) पत्र जा.क्र. उमवि/७-अ/२९२९/२००७ दिनांक ४.०७.२००७ (४) पत्र जा.क्र.उमवि/७-अ/९०१/२००७ दिनांक २१.०३.२००७ कडे वेधण्यात येत आहे. या सदंर्भीय पत्रामध्ये अंध विद्यार्थ्यांनी उत्तरपत्रिका लिहण्यासाठी जास्तीची वेळ तसेच लेखनिक मिळणेसाठीची नियमावली निर्गमित करण्यात आली होती.

या संदर्भात मे. उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल करण्यात आलेल्या जनहित याचिका क्र. ७०/२००२ व १२९/२००३ संदर्भात मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार मा. आयुक्त अपंग कल्याण, पुणे यांनी अअआ/प्र/७/लेखनिक/सुविधा/२००६- ०७/२९५१ दिनांक २० डिसेंबर, २००६ अन्वये मार्गदर्शक तत्वे ठरवून दिलेली आहेत ती तत्वे लक्षात घेऊन लेखनिक पुरविणेबाबतची सविस्तर नियमावली प्रसिध्द करण्यात आली आहे.

सदर नियमावली दिनांक १२.१२.२०१२ रोजी झालेल्या मा. परीक्षा मंडळाच्या परीक्षा मंडळाच्या सभेपुढे विचारार्थ ठेवली असता, परीक्षा मंडळाने ठराव क्र. १०३/२०१२ अन्वये पुढील प्रमाणे निर्णय घेतलेला आहे.

ठराव क्र.प.मं.१०३/२०१२

अ) मा.आयुक्त, अपंग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य,पुणे यांचे पत्र क्र.अकआ/प्र-७/ लेखनिक/ सुविधा/०६-०७/२९५१ दि.२०.०६.२०६ रोजीच्या पत्राची परीक्षा मंडळाने नोंद घेतली.

ब) मा.आयुक्त, अपंग कल्याण, महाराष्ट्र राज्य,पुणे यांचे पत्र क्र.अकआ/प्र-७/ लेखनिक/ सुविधा/०६-०७/२९५१ दि.२०.०६.२०६ रोजीच्या पत्र व त्यासोबत दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांप्रमाणे दृष्टीहीन, अल्पदृष्टी आणि अस्थिव्यंग, सेरब्रल पालसीने बाधित झालेल्या व्यक्तींना लेखनिक पुरविण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.

उपरोक्त ठरावाच्या अनुषंगाने आपणास कळविण्यात येते की, अपंग व्यक्ती (समान संधी, हक्कांचे सरंक्षण आणि संपूर्ण सहभाग) अधिनियम १९९५ मधील प्रकरण क्र. ५ व ६ मधील तरतुदींनूसर दृष्टीहीन, अल्पदृष्टी आणि अस्थिव्यंग, सेरब्रल पालसीने बाधित झालेल्या व्यक्तींना लेखनिक पुरविण्याची पुढील प्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

सदर तरतूदीनुसार अंध/अपंग विद्यार्थ्यांना लेखनिक पुरविणे व इतर कार्यवाहीसाठीची मार्गदर्शक तत्वे खालीलप्रमाणे आहेत.

१.अपंग उमेदवाराला परीक्षेसाठी लेखनिक हा परीक्षा घेणाऱ्या प्राधिकाऱ्याने पुरवावा अथवा उमेदवाराने त्यांची इच्छा असल्यास स्वत: लेखनिकाची व्यवस्था करावी.

२. परीक्षेच्या वेळी पर्यवेक्षक आणि समन्वयक **(संबंधीत महाविद्यालयाचे प्राचार्य व वरिष्ठ पर्यवेक्षक)** यांनी योग्य ते पर्यवेक्षण करुन फसवणूकीची किंवा तत्सम गैरप्रकार होणार नाहीत याची दक्षता घ्यावी.

३. प्रत्यक्ष अडचणी विचारात घेवून जर परीक्षा घेणाऱ्या प्राधिकाऱ्याने लेखनिक पुरविला असल्यास त्या प्राधिकाऱ्याने त्या लेखनिकाची सक्षमता तपासून निश्चित करुन घ्यावी.

४. उमेदवाराने परीक्षा आयोजित करणाऱ्या संबंधीत यंत्रणेकडून लेखनिक घेणार आहे किंवा उमेदवार स्वत: लेखनिकाची व्यवस्था करणार आहे याचा अर्जात स्पष्ट उल्लेख करावा.

५. शक्यतो परीक्षार्थी व लेखनिक हे एकाच शाखेचे असावेत.

६. उमेदवाराने स्वत:चा लेखनिक आणला असेल व जर तो लेखनिक आणि उमेदवार एकाच शाखेचे असतील तर तो लेखनिक उमेदवाराचे शैक्षणिक पात्रते पेक्षा एक पायरी / टप्पा कमी असावा. मात्र लेखनिक व उमेदवार भिन्न शाखेचे असल्यास त्यास ही अट लागू राहणार नाही.

७. वर उल्लेखलेल्या शिवाय इतर कोणतेही निर्बंध लेखनिकाच्या निवडीवर असू नयेत.

८.काही अपवादात्मक परीस्थितीत परीक्षा सुरु होण्याच्या ऐनवेळी लेखनिक बदलन्यास मान्यता देण्याचे आधिकार मुख्य पर्यवेक्षक **(वरिष्ठ पर्यवेक्षक)** यांना राहतील.

९.वेगवेगळ्या विषयाच्या पेपरसाठी एका पेक्षा अधिक लेखनिक वापरता येणार नाहीत. मात्र वरील ८ प्रमाणे अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये बदल करण्याची परवानगी देण्यात येईल.

१०.लेखनिकांच्या मान्यता पत्रात खालील माहिती / तपशील नमूद करण्यात यावी.

१. परीक्षेसाठी उमेदवारास द्यावयाचा ज्यादा वेळ.

२. लेखनिकाच्या वेगळे / स्वतंत्र बसण्यासाठी करण्यात आलेली व्यवस्था.

११.लेखनिकास अल्पोपहार घ्यावयाचा असल्यास त्याने तो परीक्षेच्य अगोदर किंवा नंरत घ्यावा.

१२.उमेदवार व लेखनिक यांना परीक्षेच्या वेळा बद्दल संपूर्ण माहिती देण्यात यावी.

१३.अतिरिक्त वेळ :-

१. लेखी परीक्षा एक तासाची असल्यास त्यासाठी २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ देण्यात यावा.

२. त्याचप्रमाणे परीक्षेचा कालावधी एक तासापेक्षा अधिक असल्यास अतिरिक्त वेळ देतांना प्रत्येक तासाला २० मिनिटे अतिरिक्त वेळ या प्रमाणे गणना करावी.

१४.परीक्षेच्या वेळी उमेदवारांचा गोंधळ व संभ्रम टाळण्यासाठी परीक्षा सुरु होण्याच्या पूर्वी योग्य अशी बैठक व्यवस्था करण्यात यावी.

१५.अपंगांसाठी बसण्याची व्यवस्था शक्यतो तळ मजल्यावर करण्यात यावी.

वरीलप्रमाणे अंध/अपंग विद्यार्थ्यांना लेखनिक पुरविणे/वेळ वाढवून देणेसाठी खालील बाबींची काळजी घ्यावी.

(१) अंध अथवा अपंग विद्यार्थ्यांनी उत्तर पत्रिका लिहण्यासाठी अथवा जास्तीची वेळ मिळण्यासाठीचा अर्ज परीक्षा अर्जासोबत करणे आवश्यक आहे.

(२) परीक्षेसाठी ज्या लेखनिकाची परीक्षार्थी मदत घेणार आहे अशा लेखनिकाची संमतीपत्र, ओळखपत्राची छायांकित प्रत व सदर लेखनिकाचे छायाचित्र विद्यापीठास परवानगी मिळणेसाठी सादर करणे आवश्यक राहील.

(३) विद्यापीठाकडून रितसर परवानगी मिळाल्यानंतर परीक्षार्थीला लेखनिकाची मदत घेता येईल.

(४) काही अपवादात्मक परीस्थितीत परीक्षा सुरु झाल्यानंतर ऐनवेळी लेखनिक न आल्यास परीक्षार्थीला वरील नियमांच्या अधिन राहून महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांकडे लेखनिक बदलवण्याची

परवानगी मागता येईल. प्राचार्यांनी स्वत: खात्री करुन अशी परवानगी द्यावी व तसा अहवाल विद्यापीठास त्वरीत सादर करावा.

(५) अंध / अंपग विद्यार्थ्यांच्या संदर्भात त्यांना परीक्षेसाठी लेखनिकाची आवश्यकता असल्याबाबतची नोंद जिल्हा शल्य चिकित्सक यांचेकडील वैद्यकिय प्रमाणपत्रात असणे आवश्यक आहे. सदर नोंद नसल्यास लेखनिकासाठी मंजूरी दिली जाणार नाही व त्याची जबाबदारी विद्यापीठाची राहणार नाही. सदरची अट १०० टक्के अंध असलेल्या विद्यार्थ्यांना लागू राहणार नाही.

उपरोक्त परिपत्रकाची तंतोतंत अमंबलबजावणी मार्च, २०१३ पासून होणाऱ्या विद्यापीठ परीक्षेसाठी करण्यात यावी ही विनंती.

Sd/- xxx

(डॉ.ए.यु.बोरसे)
प्र.परीक्षा नियंत्रक.

जा.क्र.उमवि/७-अ/१४२/२०१३
दिनांक :१४ जानेवारी, २०१३

Dell_Cir_2013 disabled persons final 1212013

<u>प्रत माहितीसाठी व योग्यत्या कार्यवाहीसाठी:</u>

१. मा.प्राचार्य, उमविशी संलग्न कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालये,
२. मा. शैक्षणिक विभागांचे संचालक / विभाग प्रमुख,उ.म.वि., जळगाव
३. मा. संचालक, उमविच्या मान्यताप्राप्त संस्था.

<u>प्रत माहितीसाठी :</u>

१) मा.कुलगुरुंचे कार्यालय उमवि,जळगाव
२) मा.व्यवस्थापन परिषद सदस्य कक्ष,उमवि,जळगाव
३) मा.परीक्षा मंडळाचे सर्व सन्मानीय सदस्य,उमवि,जळगाव
४) मा.कुलसचिव, उमवि,जळगाव
५)मा.वित्त व लेखा अधिकारी,उमवि,जळगाव
६) मा.संचालक, विद्यार्थी कल्याण, उमवि,जळगाव
७)उपकुलसचिव, प्रशासन, व्याख्याता मान्यता , शैक्षणिक,परीक्षा,उमवि,जळगाव
८) पध्दती विश्लेषक, संगणक विभाग,उमवि,जळगाव
९) जनसंपर्क अधिकारी, उमवि,जळगाव
१०) सहा.कुलसचिव / कक्ष अधिकारी परीक्षा विभाग (सर्व)
११) सहा.कुलसचिव / कक्षाधिकारी, सर्व प्रशासकीय विभाग उमवि.

|| अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ||

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon

(पूर्वीचे उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ)

NMU/7-A/1133 /2019 Dated 07.03.2019

To,

1] The Principals of all affiliated colleges and the Directors of Recognized Instutitions
2] The Directors/Heads of University Schools/Department

Sub:- Guidelines for conducting written examination for Persons with Benchmark Disabilities.
***Substitution of Para XII on page 3 of the subjected guidelines*.......**

Ref:- 1] University letter bearing No. KBCNMU/7/768/2019, dated 29.02.2019
2] U.G.C letter bearing F.No.6-2/2013(SCT), dated 21.02.2019.

Dear Sir/Madam,

With reference to the above noted subject, I would like to invite your kind attention towards University letter, under reference No.1, vide which the guidelines for conducting written examination for Persons with Benchmark Disabilities as per UGC letter dated 14th January, 2019 were communicated to you all for initiating necessary action in this regard.

Now, the UGC has again sent a letter, under reference No.2 and communicated the universities about substitution of guidelines in Para XII of page 3 of UGC earlier letter dated 14th January, 2019. A copy of UGC letter, under reference No.2 is attached herewith for your kind perusal.

You are, therefore, kindly requested to take a note of the same and to do the strict compliance in this regard and oblige.

With regards,

Yours sincerely,

[B. P. Patil]
Director
Board of Examinations & Evaluation

Encl:- As stated above.

Scanned by CamScanner

ज्ञान विज्ञान विमुक्तये
डॉ. जी. एस. चौहान
संयुक्त सचिव
Dr. G. S. Chauhan
Joint Secretary

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग
University Grants Commission
(मानव संसाधन विकास मंत्रालय, भारत सरकार)
(Ministry of Human Resource Development, Govt. of India)
35, फिरोजशाह रोड़ नई दिल्ली 110001
35, Ferozeshah Zafar Marg, New Delhi-110001
Phone : 011-23604695
e-mail : chauhan.ugc@nic.in chauhanugc@gmail.com

F.No.6-2/2013(SCT)

February,2019

26 FEB 2019

613

27 FEB 2019

The Registrar,
All Universities

Sub:- Guidelines for conducting written examination for Persons with Benchmark Disabilities.

Sir/Madam,

The undersigned is directed to invite your kind attention to this office letter of even number dated 14.01.2019 on the subject mentioned above and to inform that O.M. No.34-02/2015-DD.III dated 29.08.2018 of Ministry of Social Justice & Empowerment, Department of Empowerment of Persons with Disabilities ,New Delhi prescribing the guidelines for conducting written examination for persons with disabilities is amended as under :-

Para XII on page 3 of the above guidelines may be substituted with the following:-

"The word "extra time or additional time" that is being currently used should be changed to "compensatory time" and the same should not be less than 20 minutes per hour of examination for persons who are allowed use of scribe/ reader/ lab assistant. All the candidates with benchmark disabilities who are eligible for availing the facility of scribe in terms of guidelines IV may be allowed additional time of minimum of one hour for examination of 3 hours duration whether they use the facility of scribe or not. In case the duration of the examination is less than an hour, then the duration of additional time should be allowed on pro-rata basis. Additional time should not be less than 5 minutes and should be in the multiple of 5".

This letter may also be circulated to the constituent and affiliated colleges for strict compliance.

Yours faithfully,

21/02/19
(Dr.G.S.Chauhan)
Joint Secretary

Copy to : Shri K.V.S.Rao,Director, Government of India, Minsitry of Social Justice & Empowerment Department of Empowerment of Persons With Disabilities (Divyangjan) Pt. Deendayal Antyodaya Bhawan, C.G.O. Complex, New Delhi -110003 With reference to your letter No.F.34-02/2015-DD-III(Pt) dated 8th February, 2019 for information.

21/02/19
(Dr.G.S.Chauhan)
Joint Secretary

परीक्षा व मूल्यमापन विभाग
आवक क्र. : 1367

Scanned by CamScanner

|| अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ||

कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव

Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon

(पूर्वीचे उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव Formerly North Maharashtra University, Jalgaon)

1990 'A' Grade NAAC Re-Accredited (3rd Cycle)

परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ

जा.क्र.कबचौउमवि/७-अ/ २४२१ /२०२० दिनांक: १७/०९/२०२०

प्रति,
मा. प्राचार्य / मा.संचालक/ मा.विभागप्रमुख,
कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठाशी संलग्नित
सर्व महाविद्यालये/ मान्यताप्राप्त परिसंस्था, विद्यापीठ प्रशाळा/विभाग .

विषय:- दिव्यांग विद्यार्थ्यांसंबंधीची माहिती भरुन पाठविणेबाबत......
संदर्भ:- (१)शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०१६/प्र.क्र.३०२/विशि-३,दि.०४.०३.२०१७
(२)विद्यापीठाचे परीपत्रक क्र.३४८/२०१८, जा.क्र.कबचौउमवि/७अ/ दि.वि.सो.सु./५०८३/२०१८,दि.२६.११.२०१८
(३)विद्यापीठाचे परीपत्रक क्र.२०१/२०२०, जा.क्र.कबचौउमवि/७अ/ परीक्षा/२२८३/२०१८,दि.१० सप्टेंबर ,२०२०
(४)मा.शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण,पुणे यांचे पत्र क्र.युएनआय/२०२०/ दिव्यांग/५९८९, दि. १६ सप्टेंबर,२०२०.

महोदय/महोदया,

उपरोक्त संदर्भांकित शासन पत्र/निर्णय आणि विद्यापीठाच्या परिपत्रकांचे अवलोकन करावे. त्या अनुषंगाने कळविण्यात येते की, संदर्भांकित (१) वर नमूद शासन निर्णयान्वये दिव्यांग विद्यार्थ्यांना सोयी-सुविधा उपलब्ध करुन देणेबाबत कळविण्यात आल्यानुसार त्या अनुषंगाने तयार करण्यात आलेली नियमावली विद्यापीठाच्या संदर्भांकित (२) वर नमूद परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात आलेली आहे.

मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाप्रमाणे महाराष्ट्र शासन व मा.विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे संलग्नीत महाविद्यालये/ मान्यताप्राप्त परिसंस्था तसेच विद्यापीठाच्या शैक्षणिक प्रशाळा/विभागातील विद्यार्थ्यांच्या अंतिम वर्ष/ अंतिम सत्राच्या (बॅकलॉगसह) नियमित परीक्षार्थी व पुनर्परीक्षार्थी विद्यार्थ्यांच्या उन्हाळी २०२० च्या विविध अभ्यासक्रमाच्या परीक्षा ह्या दिनांक १ ऑक्टोबर ते ३१ ऑक्टोबर, २०२० या कालावधीत आयोजित करण्यात आलेल्या असून, आपणांस याबाबत संदर्भीय (३) वर नमूद परिपत्रकान्वये कळविण्यात आलेले आहे. या परीक्षेसाठी विद्यार्थ्यांकडून ऑनलाईन Option भरुन घेणेबाबतची कार्यवाही विद्यापीठामार्फत सुरु आहे.

मा.शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण,पुणे यांच्या संदर्भांकित (४) वर नमूद पत्रान्वये दिव्यांग विद्यार्थ्यांनी शासन निर्णय, दि.४ मार्च,२०१७ च्या शासन निर्णयात नमूद केल्याप्रमाणे सोयी-सवलती देणेबाबत कळविलेले आहे.सोबत पत्राची प्रत जोडली आहे. त्या अनुषंगाने आपणास कळविण्यात येते की, आपल्या महाविद्यालय/परिसंस्था/प्रशाळेत प्रविष्ठ अंतिम वर्ष/ अंतिम सत्राच्या बॅकलॉगसह विविध अभ्यासक्रमाची परीक्षा ऑनलाईन पध्दतीने देणार असलेल्या दिव्यांग विद्यार्थ्यांना नियमानुसार सोयी-सवलती देण्याच्या दृष्टीने दिव्यांग विद्यार्थ्यांची वैयक्तीक माहिती व विद्यार्थी संदर्भीय (१) वर नमूद शासन निर्णयातील कोणत्या Disability प्रकारात मोडतो, लेखनिकाची मदत घेणार आहेत, काय? याबाबतची माहिती Excel Format मध्ये संबधीत विभागाच्या खालील नमूद ईमेल वर दि.२०/०९/२०२०पावेतो पाठवावी, ही विनंती.

अ.क्र.	परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ उपविभागाचे नाव	ईमेल आयडी
१)	विज्ञान विभाग	examscience@nmu.ac.in
२)	विधी विभाग	examlaw@nmu.ac.in
३)	औषधीनिर्माण विभाग	exampharmacy@nmu.ac.in
४)	अभियांत्रिकी व तांत्रिकी विभाग	examtechnology@nmu.ac.in
५)	मानवविज्ञान व आंतरविद्याशाखीय अभ्यास विभाग	examhumanities@nmu.ac.in
६)	वाणिज्य व व्यवस्थापन विभाग	examcommgt@nmu.ac.in
७)	शिक्षणशास्त्र विभाग	exameducation@nmu.ac.in

Excel Format चे फाईल ईमेलद्वारे पाठविण्यात येत आहे. या फाईलमधील Excel Format मध्ये बदल करु नये. ही विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

(भ. प्र. पाटील)
संचालक,
परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ

सोबत:- (१) मा.शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण,पुणे यांचे पत्र क्र.युएनआय/२०२०/ दिव्यांग/५९८९, दि. १६ सप्टेंबर,२०२०.
(२) Excel file ईमेलद्वारे पाठविण्यात येत आहे.(Information Regarding Person with Disability (DIVYANG)

|| अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत ||
कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव
Kavayitri Bahinabai Chaudhari North Maharashtra University, Jalgaon
(पूर्वीचे उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव)

संदर्भ : कबचौउमवि/७/७६८/२०१९

दिनांक - ११.०२.२०१९ २०

१. कबचौउमविशी संलग्नित सर्व महाविद्यालयांचे मा.प्राचार्य, तसेच मान्यताप्राप्त परिसंस्थांचे मा.संचालक
२. कबचौउमवि शैक्षणिक प्रशाळा, विभागाचे मा. संचालक/विभागप्रमुख कबचौउमवि जळगाव.

विषय - दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या लेखी परीक्षा घेण्यासंदर्भातील मार्गदर्शक तत्वे.
संदर्भ - F.No.6-2/2013(SCT) दिनांक १४ जानेवारी, २०१९

महोदय / महोदया,

उपरोक्त संदर्भिय विषयाच्या अनुषंगाने विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली यांचेकडील पत्र क्र. - F.No.6-2/2013(SCT), दिनांक १४ जानेवारी, २०१९ सोबत जोडले असून दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या लेखी परीक्षा घेण्याबाबत मार्गदर्शक तत्वेदेखील जोडलेली आहेत.

कृपया, उपरोक्त पत्राचे त्यासोबत जोडलेल्या मार्गदर्शक तत्त्वांचे सुक्ष्म अवलोकन करावे व त्यानुसार पुढील कार्यवाही करावी ही विनंती.

सोबत : वरीलप्रमाणे.

आपला विश्वासू,

भ. प्र. पाटील
संचालक
परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ

Scanned by CamScanner

ज्ञान विज्ञान विमुक्तये
प्रो. रजनीश जैन
सचिव
Prof. Rajnish Jain
Secretary

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग
University Grants Commission
(मानव संसाधन विकास मंत्रालय, भारत सरकार)
(Ministry of Human Resource Development, Govt. of India)
बहादुर शाह ज़फ़र मार्ग, नई दिल्ली-110002
Bahadur Shah Zafar Marg, New Delhi-110002
Ph.: 011-23236288/23239337
Fax: 011-2323 8858
E-mail: secy.ugc@nic.in

F.No.6-2/2013(SCT)

January, 2019

14 JAN 2019

The Registrar,
All Universities/Deemed to be Universities

Sub: - Guidelines for conducting written examination for Persons with Benchmark Disabilities.

Sir/Madam,

The undersigned is directed to forward herewith a copy of the O.M. No.3402/2015-DD-III dated 29.8.2018 of Ministry of Social Justice & Empowerment, Department of Empowerment of Persons with Disabilities, New Delhi received through Ministry of HRD, New Delhi regarding "Guidelines for conducting written examination for Persons with Benchmark Disabilities". The Central Government (D/oEPwD) has laid down the Guidelines for conducting written examination for persons with Benchmark Disabilities, 2018 in supersession of the earlier Guidelines issued vide OM No.F.16-110/2003-DD.III dated 26.02.2013.

You are requested to take immediate action as per the above guidelines. These guidelines may also be circulated to the constituent and affiliated colleges for strict compliance.

Yours sincerely,

(Rajnish Jain)

Encl: As above.

Scanned by CamScanner

F. No. 34-02/2015-DD-III

Government of India

Ministry of Social Justice & Empowerment

Department of Empowerment of of Persons with Disabilities (Divyangjan)

***

Pt. Deendayal Antyodaya Bhawan
C.G.O. Complex, New Delhi - 110003
Dated: the 29th August, 2018

Office Memorandum

Subject: Guidelines for conducting written examination for Persons with Benchmark Disabilities

The undersigned is directed to say that this Department had issued the guidelines for conducting written examination for persons with disabilities defined in terms of erstwhile Persons with Disabilities (Equal Opportunities, Protection for Rights and Full Participation) Act, 1995 vide OM No. 16-110/2003-DD III dated 26/02/2013. The Department had constituted a Committee under the Chairmanship of Secretary, DEPwD in March, 2015 to review the said guidelines based on the issues raised by Union Public Service Commission and others. Meanwhile the Central Government enacted the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 (RPwD Act, 2016) which came into force from 19.04.2017. The Act provides for reservation in Government jobs for persons with benchmark disabilities as defined under section 2 (r) of the said Act.

Based on the findings of the Committee, the Central Government hereby lays down the revised guidelines for conducting written examination for persons with benchmark disabilities in supersession of the earlier guidelines issued vide OM No. 16-110/2003-DD.III dated 26/02/2013 as under:

I. These guidelines may be called as "Guidelines for conducting written examination for persons with benchmark disabilities 2018".

II. There should be a uniform and comprehensive policy across the country for persons with benchmark disabilities for written examination taking into account improvement in technology and new avenues opened to the persons with benchmark disabilities providing a level playing field. Policy should also have flexibility to accommodate the specific needs on case-to-case basis.

III. There is no need for fixing separate criteria for regular and competitive examinations.

Scanned by CamScanner

IV. The facility of Scribe/Reader/Lab Assistant should be allowed to any person with benchmark disability as defined under section 2(r) of the RPwD Act, 2016 and has limitation in writing including that of speed if so desired by him/her.

In case of persons with benchmark disabilities in the category of blindness, locomotor disability (both arm affected-BA) and cerebral palsy, the facility of scribe/reader/lab assistant shall be given, if so desired by the person.

In case of other category of persons with benchmark disabilities, the provision of scribe/reader/lab assistant can be allowed on production of a certificate to the effect that the person concerned has physical limitation to write, and scribe is essential to write examination on his behalf, from the Chief Medical Officer/Civil Surgeon/ Medical Superintendent of a Government health care institution as per proforma at **APPENDIX-I.**

V. The candidate should have the discretion of opting for his own scribe/reader/lab assistant or request the Examination Body for the same. The examining body may also identify the scribe/ reader/lab assistant to make panels at the District/Division/ State level as per the requirements of the examination. In such instances the candidates should be allowed to meet the scribe two days before the examination so that the candidates get a chance to check and verify whether the scribe is suitable or not.

VI. In case the examining body provides the scribe/reader/lab assistant, it shall be ensured that qualification of the scribe should not be more than the minimum qualification criteria of the examination. However, the qualification of the scribe/reader should always be matriculate or above.

In case the candidate is allowed to bring his own scribe, the qualification of the scribe should be one step below the qualification of the candidate taking examination. The persons with benchmark disabilities opting for own scribe/reader should submit details of the own scribe as per proforma at **APPENDIX-II**

VII. There should also be flexibility in accommodating any change in scribe/reader/lab assistant in case of emergency. The candidates should also be allowed to take more than one scribe/reader for writing different papers especially for languages. However, there can be only one scribe per subject.

VIII. Persons with benchmark disabilities should be given, as far as possible, the option of choosing the mode for taking the examinations i.e. in Braille or in the computer or in large print or even by recording the answers as the examining bodies

Scanned by CamScanner

can easily make use of technology to convert question paper in large prints, e-text or Braille and can also convert Braille text in English or regional languages.

IX. In case, the persons with benchmark disabilities are allowed to take examination on computer system, they should be allowed to check the computer system one day in advance so that the problems, if any in the software/system could be rectified. Use of own computer/laptop should not be allowed for taking examination. However, enabling accessories for the computer based examinations such as keyboard, customized mouse etc should be allowed.

X. The procedure of availing the facility of scribe should be simplified and the necessary details should be recorded at the time of filling up of the forms. Thereafter, the examining body should ensure availability of question papers in the format opted by the candidate as well as suitable seating arrangement for giving examination.

XI. The disability certificate issued by the competent medical authority at any place should be accepted across the country.

XII. The word "extra time or additional time" that is being currently used should be changed to "compensatory time" and the same should not be less than 20 minutes per hour of examination for persons who are allowed use of scribe/reader/lab assistant. All the candidates with benchmark disability not availing the facility of scribe may be allowed additional time of minimum of one hour for examination of 3 hours duration. In case the duration of the examination is less than an hour, then the duration of additional time should be allowed on pro-rata basis. Additional time should not be less than 5 minutes and should be in the multiple of 5.

XIII. The candidates should be allowed to use assistive devices like talking calculator (in cases where calculators are allowed for giving exams), tailor frame, Braille slate, abacus, geometry kit, Braille measuring tape and augmentative communication devices like communication chart and electronic devices.

XIV. Proper seating arrangement (preferably on the ground floor) should be made prior to the commencement of examination to avoid confusion or distraction during the day of the exam. The time of giving the question papers should be marked accurately and timely supply of supplementary papers should be ensured.

XV. As far as possible, the examining body should also provide reading material in Braille or E-Text or on computers having suitable screen reading software for open book examination. Similarly online examination should be in accessible format i.e. websites, question papers and all other study material should be accessible as per the international standards laid down in this regard.

Scanned by CamScanner

XVI. Alternative objective questions in lieu of descriptive questions should be provided for Hearing-Impaired persons, in addition to the existing policy of giving alternative questions in lieu of questions requiring visual inputs, for persons with Visual Impairment.

XVII. As far as possible the examination for persons with disabilities should be held at the ground floor. The examination centres should be accessible for persons with disabilities.

2. It is requested to ensure that the above guidelines are scrupulously followed while conducting examination for persons with benchmark disabilities. All the recruitment agencies, Academics/Examination Bodies etc. under the administrative control of each Ministry/Deapartment may be advised appropriately to ensure compliance of implementing these guidelines. Action taken in this regard may be intimated to this office.

3. The above guidelines are issued with the approval of Hon'ble Minister (Social Justice & Empowerment).

Yours faithfully.

(D.K. Paanda)

Under Secretary to the Government of India

Tele. No. 24369059

To

1. Secretary of all Ministries/Department.

2. Secretary, UPSC, Shahjahan Road, New Delhi.

3. Chairman, SSC, Block No.12, CGO Complex, Lodhi Road, New Delhi-110003.

4. Chairman, University Grants Commission with a request to issue necessary instructions to all universities including Deemed Universities for compliance.

5. Chairman, Railway Board

6. All National Institutes and RCI under administrative control of Department of Empowerment of Persons with Disabilities (Divyangjan), Ministry of SJ&E, New Delhi

Copy for information to: CCPD, Sarojini Bhawan, Bhagwan Dass Road, New Delhi

Scanned by CamScanner

APPENDIX- I

Certificate regarding physical limitation in an examinee to write

This is to certify that, I have examined Mr/Ms/Mrs ____________________ (name of the candidate with disability), a person with ____________________ (nature and percentage of disability as mentioned in the certificate of disability), S/o/D/o ____________________, a resident of ____________________ (Village/District/State) and to state that he/she has physical limitation which hampers his/her writing capabilities owing to his/her disability.

Signature

Chief Medical Officer/Civil Surgeon/ Medical Superintendent of a Government health care institution

Name & Designation.

Name of Government Hospital/Health Care Centre with Seal

Place:

Date:

Note:

Certificate should be given by a specialist of the relevant stream/disability (eg. Visual impairment – Ophthalmologist, Lcomotor disability – Prthopaedic specialist/PMR).

Scanned by CamScanner

Letter of Undertaking for Using Own Scribe

I ____________________, a candidate with __________ (name of the disability) appearing for the __________ (name of the examination) bearing Roll No. __________ at __________ (name of the centre) in the District __________, __________ (name of the State). My qualification is __________.

I do hereby state that __________ (name of the scribe) will provide the service of scribe/reader/lab assistant for the undersigned for taking the aforesaid examination.

I do hereby undertake that his qualification is __________. In case, subsequently it is found that his qualification is not as declared by the undersigned and is beyond my qualification, I shall forfeit my right to the post and claims relating thereto.

(Signature of the candidate with Disability)

Place:

Date:

Scanned by CamScanner